

A Fővárosi Ítéletábra a Kun Péter Ügyvédi Iroda (**felperesi jogi képviselő címe**; ügyintéző: dr. Kun Péter ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - az Orosz V. Ügyvédi Iroda (**alperesi képviselő címe**; ügyintéző: dr. Orosz V. Sándor ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen hőszolgáltatási díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2015. október 20. napján kelt 19.G.44.734/2014/36. számú ítélete ellen az alperes részéről 37. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.000.000 (egymillió) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (Kbt.) előírásainak megfelelően hirdetményrel induló tárgyalásos közbeszerzési eljárást indított a részvételi felhívásban megjelölt telephelyeken működő hőenergia ellátó rendszerek üzemeltetésével, hőszolgáltatás biztosítása tárgyában, majd a nyertes ajánlattevő **K.E. Kft.**-vel - a felperes jogelődjével - 2006. május 11. napján hőszolgáltatási szerződést kötött. A szerződésben foglaltak értelmében a felperesi jogelőd feladatát képezte az alperes szerződésben felsorolt telephelyein az energia ellátó rendszerek költséghatékonyabb üzemeltetése, a hőenergia ellátó rendszerek üzemeltetéséhez kapcsolódó karbantartása, valamint ezen rendszerek szerződésben rögzített átalakítási munkáinak elvégzése. A szerződés szerint annak teljesítéséhez szükséges, a 4. számú mellékletben részletezett korszerűsítési munkálatok elvégzését a felperes jogelődje a 14. pontban rögzített feltételekkel vállalta. A szerződést a felek határozott időtartamra, a tényleges hőszolgáltatás megkezdésétől számított 120 hónapra kötötték. A szolgáltatás ellenértékének meghatározására a szerződés V. fejezetének 15-18. pontjaiban került sor, a 15.1. pont alapján a megrendelő - az általa ténylegesen felhasznált hőenergia mennyiség alapulvételével - a szolgáltatónak havi hőszolgáltatási díjat fizet, a megrendelő által fizetendő ellenszolgáltatás a hőellátási szolgáltatás ellenértéke. Minden más, a hőellátás biztosításához szükséges járulékos kötelezettségek költségét a szolgáltató köteles viselni. A szerződés 17.10. pontjában rögzítették a felek a szerződés megkötésekor érvényben lévő hőszolgáltatási egységárat, amely 4.590 HUF/GJ volt azzal, hogy az egységár az ajánlat adásának időpontjában hatályos, 2006. január 18-tól a megrendelőre érvényes, jogszabályban rögzített hatósági gázárak figyelembevételével került megállapításra. A 17. pont tartalmazta, hogy 2007. január 1. napjától az alperes a szolgáltatott hőmennyiségnek megfelelően mérések és a szerződés

alapján megállapított és korrigált HUF/GJ-ben megadott egységár alapulvételével történő számlázás szerint fizeti meg a részére nyújtott hőszolgáltatás ellenértékét. A 17.9. pontban foglaltak szerint a felek a szerződést nettó összegben meghatározott szolgáltatási egységon kötik, amit a hőszolgáltatásra megállapított hatályos áfá-val növelten számláz ki a szolgáltató. A 17.12. pont szerint a mérés alapján történő számlázási rendre áttérést követően a felperes mint szolgáltató által alkalmazható induló egységár a szerződésben meghatározott korrekciós mechanizmusnak megfelelően az alperesre mint megrendelőre érvényes, jogszabályban rögzített aktuális hatósági gázár, illetve a hatósági ár mint jogintézmény esetleges megszűnése esetén az aktuális vételezett gázár és az időközben bekövetkező infláció (KSH által megadott éves, átlagos árindex) figyelembevételével a szerződésben meghatározott korrekciós értékek alapján számított ár lesz. A 17.14. pontban a szolgáltató kötelezettséget vállalt arra, hogy a hatósági ár mint jogintézmény megszűnése esetén a legkedvezőbb feltételek mellett szerzi be az energiahordozót, illetve - ez esetben - a beszerzési egységárat hitelt érdemlő módon igazolja. A szerződés 18. pontja tartalmazta a szolgáltatási díj módosítására vonatkozó metódust. Eszerint a díj rendes évi árkorrekció keretében évente egyszer, tárgyév január 1-jével emelhető az előző évi átlagos infláció mértékével, illetve a rendkívüli árkorrekció keretében évente legfeljebb négyszer a gázár változásához kötötten változtatható mind a gázár növekedése, mind a csökkenése esetén. A rendkívüli évi korrekció körében rögzítették, hogy a hatósági gázár változásához kötötten történik, míg liberalizált gázpiac esetén a vételezett gázár változásához kötötten történik. A 18.2.2. pontban megállapodtak a felek és kötelezettséget vállaltak arra, hogy a gázpiacra vonatkozó jogi szabályozás jelentős módosulása esetén hosszú - különös tekintettel a hatósági gázár felszabadítására, megszűnésére, avagy a liberalizált gázpiacra történő kilépés esetleges kötelezővé tételére - a megváltozott körülmények ismeretében együttesen határozzák meg a szerződő felek szempontjából kölcsönösen legelőnyösebb feltételek melletti beszerzés érdekében a célszerű piaci magatartást.

A szerződés 2006. május 17. napján lépett hatályba, a felperes a hőszolgáltatás nyújtását 2006. október 1. napján kezdte meg.

2006. december 1. napján a felek megállapodást kötöttek (1. számú szerződésmódosítás), melyben rögzítették a hőszolgáltatási díj rendkívüli árkorrekció keretén belül történő módosításának mechanizmusát és az ehhez szükséges képletet. A felek megállapodtak, hogy a mérésen alapuló szolgáltatásra való áttéréssel egyidejűleg, azaz 2007. január 1-jétől a gáz szabadpiacról történő beszerzésére is áttérnek, amelynek megfelelően a hőszolgáltatási díj rendkívüli árkorrekció keretén belül történő módosításának mechanizmusát a szabadpiaci gázbeszerzés mechanizmusához igazították.

Az alperes 2007-ben a fűtési rendszer korszerűsítésének és üzemeltetésének pótmunkái tárgyában közbeszerzési eljárást indított, amelyben a Közbeszerzések Tanácsa Közbeszerzési Döntőbizottság 2007. március 30-án kelt .../2007. számú határozatával megállapította, hogy az alperes közbeszerzési eljárásában az ajánlatkérő megsértette a Kbt. vonatkozó pontjait, emiatt az ajánlatkérő ajánlattételi felhívását és a közbeszerzési eljárásban azt követően hozott döntéseit megsemmisítette, egyúttal pénzbírsággal sújtotta. A határozat indokolása rögzíti, hogy a döntőbizottság több esetben nem fogadta el az ajánlatkérő által a körülmények változása miatt felmerült pótmunkák szükségességét, mivel az ajánlat konkrét megoldásokat ezekben az esetekben nem tartalmaz, így nem állapítható meg, hogy a korábbi szerződésben nem szereplő, előre nem látható körülmények miatt szükséges-e a pótmunka. A megkötött szolgáltatási szerződés melléklete nem tartalmaz konkrét műszaki kiviteli terveket, csak elvi, műszaki megoldásokat. A nyertes ajánlatban tételes költségvetés nem szerepel az építési munkákra vonatkozóan, ezért nem állapítható meg, hogy a pótmunkaként felsorolt építési munkák részei-e a nyertes ajánlatban bemutatott műszaki tartalomnak.

A felek 2007. június 1. napján a hőszolgáltatási szerződés 1.1. és 1.4. pontjait, valamint 4. számú mellékletét módosították (2. számú szerződésmódosítás) arra hivatkozással, hogy a korszerűsítés során olyan előre nem látható munkák elvégzésének szükségessége merült fel, amely munkálatok nem kerültek rögzítésre a hőszolgáltatási szerződésnek a korszerűsítés műszaki tartalmát meghatározó mellékletében, azonban műszaki és gazdasági szempontból elválaszthatatlanok a korábbi megkötött szerződés teljesítésétől. Rögzítették, hogy a szerződésmódosításban érintett munkálatok finanszírozása a vállalkozó részére szolgáltatási díjban térül meg. A felek egyúttal a hőszolgáltatási szerződés műszaki tartalmának módosítására figyelemmel a szerződés időtartamának meghosszabbítására megállapodást kötöttek, amely szerint azt 152 hónap időtartamban határozták meg a 2006. október 1. napját követő időponttól.

2009. január 1. napján az alperes és a felperes, mint a **K.E. Kft.** általános jogutódja, a hőszolgáltatási szerződést ismételtén módosították (3. számú szerződésmódosítás), amelyben megerősítették, hogy a 2007. január 1. napjától kezdődő szabadpiaci földgáz beszerzés a felek közös indokolt döntése volt, tekintettel arra, hogy az akkori törvényi rendelkezések szerint a hatósági áras (közüzem) fél éven belül megszűnt volna. A szabadpiacról történő gázvételezés okán az éppen aktuális hődíj ármeghatározó mechanizmusába a hazai és az európai földgázpiacon elfogadott és alkalmazott ún. „ orosz gázár modell” alkalmazását építették be. A megállapodás létrejöttét követően drasztikus energia áremelések következtek be, amely a megrendelőt kedvezőtlen helyzetbe hozta volna, ezért a felek az aktuális hődíj ármeghatározó mechanizmus módosításában állapodtak meg. A szerződésmódosítás 2. pontja a hőszolgáltatási szerződés 18. pontját módosította akként, hogy a felek a hőszolgáltatási egységárat, negyedéves hőárat két részre bontották, egy 72%-ban gázárváltozástól függő és egy 28%-ban inflációtól függő részre. Meghatározták a rendes évi árkorrekció feltételeit és képletét, valamint a negyedéves hőár korrekció feltételeit és mechanizmusát, a negyedéves év közti árkorrekció képletének meghatározásával. A szerződésmódosítás 2009. január 1-jei hatálybalépéséről rendelkeztek, valamint egyidejűleg rögzítették, hogy a 2006. december 1-jén kötött megállapodás a hőárkorrekcióra vonatkozó részei tekintetében hatályát veszti.

Az alperes 2013 novemberétől kezdeményezte a hőszolgáltatási szerződés felülvizsgálatát. A 2014. január 7. napjával kelt levelében azt állította, hogy a felperes az árképzést nem a hőszolgáltatási szerződés szerint végezte el, és jelentős, 1.300.000.000 forint összegű többletdíjat számított fel a szolgáltatás ellenértékeként az évek során. Az alperes kijelentette, hogy a felperesi számlákat nem áll módjában befogadni. Megbízta az **A.N.H. Kft.-t**, hogy vizsgálja meg a szerződést és annak módosításaival kapcsolatos dokumentumokat, a pénzügyi elszámolást, különös tekintettel a hőszolgáltatási egységár képlete közötti különbségre (az 1. számú szerződésmódosításban a felperesi iratban négy zárójeles, az alperesi okiratban három zárójeles képlet szerepel), és tegyen javaslatot a módosításra. Az **A.N.H. Kft.** jelentésében rögzítette, hogy az 1. számú módosítás többféle verzióban áll rendelkezésre, a megrendelő alperesnél található példány 1. pontjában szereplő képlet értelmezhetetlen.

A felperes megküldte az alperes részére a **BA Kft.** könyvszakértői jelentését, amely szerint az alperes által készített számítás folyamatosan eltér a hőszolgáltatási szerződésben és annak módosításaiban elfogadott előírásoktól, hiányzik a túlszámlázás alátámasztása, ezzel szemben a felperes által alkalmazott egységárak helyesen kerültek megállapításra.

Az alperes a számlák befogadását megtagadta, 2014 februárjától egyáltalán nem fizette meg azokat a felperesnek, és 2014 májusától részben fizetve a felperes számláit az általa jogosnak tartott hődíj

összeg vonatkozásában beszámítással teljesítette havonta 52.345.916 forint összegben.

2015. január 1-jétől a felperes neve felperes neve-re változott.

A felperes módosított keresetében 1.651.578.660 forint hőszolgáltatási díj, valamint a számlákban foglalt szolgáltatási díj késedelmes megfizetésére tekintettel 1.628.243 forint tőkésített késedelmi kamat, valamint járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, továbbá módosított viszontkeresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a perbeli hőszolgáltatási szerződés 2006. december 1-jei módosítása nem jött létre, amennyiben létrejött, az érvénytelen (semmis), továbbá a 2007. június 1-jei és 2009. január 1-jei módosítás is érvénytelen. Ennek jogkövetkezményeként az alapszerződés szerint a felperesnek járó szolgáltatási díj és a felperes részére kifizetett szolgáltatási díj különbözetének visszafizetésére, azaz 1.275.700.000 forint tőke és annak késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni a felperest. Kifejtette, hogy a szerződésmódosítások érvénytelenségének megállapítását követően az alapszerződés rendelkezéseiből kell kiindulni, 2009. június 30-ig hatósági ár alapulvételével kell a szolgáltatási árat kalkulálni, a beruházások értéke inflációval, illetve gázár növekedéssel nem indexálható. A hatósági ár megszűnésétől, 2009. július 1-jétől a fizetendő díj alapja a felperes beszerzési ára lehet. Valamennyi módosítás semmissége körében hivatkozott a 2012. január 1-jéig hatályban volt, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) 91. §-ának (1) bekezdésében előírtakra, amely szerint a költségvetési szerv működése és gazdálkodása során az adott piaci és jogszabályi körülmények között érvényesülnie kellett a gazdaságosság, eredményesség követelményének. A (2) bekezdés alapján a gazdálkodás részletes rendjét a költségvetési szerv belső szabályzataiban kellett rendezni. Előadta, hogy az alperes kötelezettségvállalási szabályzatának 3. § (2) bekezdése, illetőleg 4. §-ának (1) bekezdése rendelkezései értelmében a perbeli kötelezettségvállalásra az intézmény vezetője volt jogosult a perbeli időszakban, más személy nem. Kifejtette, hogy a közbeszerzési szabályozás az Áht. rendelkezéseire épült: a közpénzek gazdaságos, eredményes felhasználásának célja mellett az átláthatóságot is szolgálja: a közbeszerzés mellőzése, kikerülése önállóan nevesített semmisségi ok. Hivatkozott arra, hogy a Kbt. 3. §-ának (1) bekezdése szerint a törvény szabályaitól csak annyiban lehet eltérni, amennyiben a törvény az eltérést kifejezetten megengedi. Hivatkozott továbbá arra, hogy a Kbt. 306/A. § (2) bekezdésének a) pontja szerint semmis a törvény hatálya alá tartozó szerződés, ha a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötötték meg, vagy ha arra nem a Kbt. 303. §-ában meghatározott körben került sor. A Kbt. 303. § szerint a felek csak akkor módosíthatják a szerződésnek a felhívás, a dokumentáció feltételei, illetőleg az ajánlat tartalma alapján meghatározott részét, ha a szerződéskötést követően - a szerződéskötéskor előre nem látható ok következtében - beállott körülmény miatt a szerződés valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti. A szerződésmódosítások az Áht. rendelkezésein alapuló Kbt. rendelkezéseibe ütköznek, így a Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében, mint jogszabályba ütköző szerződések, semmisek.

Az 1. számú szerződésmódosítás körében arra is hivatkozott, hogy az azt aláíró álképviselő jognyilatkozata az alperest nem köti, így a kölcsönös - alperesi - akaratnyilatkozat hiányában a szerződés nem jött létre. Kifejtette, hogy az alapszerződésen szereplő rektori aláírás és egyetemi bélyegző nyilvánvalóan különbözik a módosításon látható aláírástól, és az azon található megszűnt szervezeti egység bélyegzőjétől, ezért az alperes a szerződésmódosítást magára kötelezőnek soha nem ismerte el, a felperes azt az aláírt formában soha nem is alkalmazta.

Arra hivatkozott továbbá, hogy a módosítás 1. oldalán szereplő képlet a felperes és az alperes alperes birtokában lévő okirat első oldalán eltér. Míg az alperesi példány első oldala az alperes alkalmazottja által átvett, továbbá rendelkezésére áll az alperes által aláírt példány felperesi átvételét

az első oldalán felperesi alkalmazott által szignált példány, addig a felperesi példány első oldalán sem szignó, sem jelzés nem található, amiből arra lehetne következtetni, hogy azt az alperes megismerte, ilyen szerződéspéldány az alperesnél nem található, amiből arra lehet következtetni, hogy az első oldal utólag, egyoldalúan került kicserélésre.

Állította, hogy a felperes által csatolt módosítás nem létező, az alperes rendelkezésére álló módosítás a Ptk. 227. § (2) bekezdésére figyelemmel semmis, ugyanis a szerződésmódosítás lényegében lehetetlen ellenszolgáltatásra irányul, mert adott esetben negatív díjazást eredményez. Semmis továbbá, mert ellentétes a felelős gazdálkodás Áht.-ben meghatározott elveivel, a költségvetés terhére és a megelőző közbeszerzés ellenére néhány hónapon belül irracionálisan magas ellenszolgáltatás kikötése nyilvánvalóan a jóerkölcsbe és a Kbt. rendelkezéseibe ütközik.

A 2. számú szerződésmódosítás semmisége körében arra hivatkozott, hogy a közbeszerzés szabályainak megsértésével és megkerülésével jött létre. A megsemmisített közbeszerzési eljárást követően, vagyis a közbeszerzés mellőzésével került arra sor, amely körülmény a Kbt. 306/A. §-a alapján semmisséget eredményez. Nem egyszerűen a közbeszerzés mellőzéséről, hanem a megsemmisített közbeszerzés ellenére, az annak megfelelő szerződéskötésről van szó. Álláspontja szerint ítélt dolog, hogy a módosítás a Kbt. 303. § (1) bekezdésébe ütközően jogsértő, mert ellentétes a közbeszerzési kiírásban foglaltakkal. Hangsúlyozta, hogy a közbeszerzési döntőbizottság döntését a Fővárosi Ítéltábla ítéletével helybenhagyta.

Álláspontja szerint a szerződésmódosítás színlelt, ezért a Ptk. 207. § (6) bekezdése alapján semmis, ugyanis azt leplezi, hogy a felek között már van ugyanezen munkákra irányuló, közbeszerzésen alapuló szerződés. Állítása szerint a kétoldalú színlelést bizonyítja, hogy a felek a közöttük már fennálló szerződés tudatában közösen, harmadik személyek - így a központi költségvetés - irányába azt a látszatot kívánták kelteni, hogy a szerződésük valós teljesítésre és jogosan járó ellenszolgáltatásra irányul. A felek valódi szándéka azonban nem a szerződésben kikötött szolgáltatás és ellenszolgáltatás realizálására irányult, hanem arra, hogy harmadik személyeket megtévesztve, az egyébként is elvégzendő munka tekintetében azt a látszatot keltsék, hogy a felperes a munkát szerződés alapján végzi el, amelyért a szerződésben kikötött díjazás illeti meg.

Az alperes hivatkozott arra, hogy a szerződésmódosítás jóerkölcsbe ütközik, mivel nem egyszerűen jogszabály megkerülésére irányult, hanem szankcionált jogsértést negligálva jött létre.

A 3. számú szerződésmódosítás semmisségét arra alapította, hogy nem felelt meg a Kbt. 303. § (1) bekezdésében foglaltaknak, mivel az ajánlattal ellentétes és irracionális árszabást eredményezett. Bázisárnak az érvénytelen módosítás alapján számított 2009. januári egységárat tekinti, vagyis teljes futamidőre extraprofitot biztosít a felperesnek, majd az érvénytelen szerződés alapján számított bázisárat 72%-ban a gázár-változás, 12%-ban az infláció mértékével rendeli korrigálni. A módosítás sem bontja meg a díjat az effektív hőár és a beruházás értékére (mely utóbbi az inflációval nem valorizálható), tehát halmozottan hárítja az infláció hatását az alperesre. A módosítás szerinti képlet második fele egy viszonyszám, ami a szolgáltatott termék USD-ben kifejezett árának százalékos alakulását jelzi, tehát magában foglalja az árváltozás és a dollár-forint árfolyamváltozás kockázatát is, ami az inflációval továbbindexálva abszurd, kétszeres valorizációt eredményez. A rendes éves árkorrekcióra és a rendkívüli évközi árkorrekcióra vonatkozó rendelkezéseket az alapszerződés 18. pontja tartalmazza. A rendes éves árkorrekció az inflációs ráta 100%-a, a rendkívüli évközi árkorrekció pedig a hatósági gázár változásához, illetve a szabadpiaci beszerzési árhoz igazodó azzal, hogy a szerződéses feltételek bekövetkezése esetén az ár növelésére és csökkentésére egyaránt sor kerülhet. A módosítás ezzel összeegyeztethetetlen.

Állította, hogy érvénytelen szerződésmódosítás érvényes szerződést nem eredményezhet, egyébként is nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik, mert extraprofitot céloz a szolgáltató javára a közpénzek terhére és a közbeszerzés szabályainak megkerülésével, megsértésével jött létre.

Az alperes viszontkeresete összecsúszásának alátámasztásául indítványozta könyvszakértő kirendelését, valamint kérte, hogy a bíróság kötelezze a felperest 2009. július 1-jétől a gázbeszerzési ellenértékek dokumentálására és igazolására a legkedvezőbb piaci ár bizonyítása körében.

A felperes ellenkérelmében a viszontkereset elutasítását kérte. Állította, hogy az alapszerződés valamennyi módosítása érvényesen létrejött, az alperes viszontkeresetben érvényesített követelése nyilvánvalóan téves számításokon alapul.

Kiemelte, hogy a Kbt. 323. §-ának (2) és (3) bekezdésében foglaltak alapján a közbeszerzési szabályok megsértésére alapított igények érvényesíthetőségének határideje lejárt, amely határidő jogvesztő.

A közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértésére alapított polgári jogi igény érvényesíthetőségének feltétele, hogy a közbeszerzési döntőbizottság határozata felülvizsgálata során a bíróság a jogsértést jogerősen megállapítsa. A felek jogviszonyára irányadó Kbt. kifejezetten a döntőbizottság hatáskörébe utalja a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésnek a törvény kogens rendelkezéseibe ütköző módon történő módosítása esetén az eljárás lefolytatását, így az alperes viszontkeresete e körben alaptalan.

Az 1. számú szerződésmódosítás körében előadta, hogy az alperes az 1. számú módosítást nem csak ráutaló magatartásával, a számlák befogadásával és teljesítésével, de kifejezett nyilatkozattal, a 2009. január 1-jén született 3. számú szerződésmódosítás aláírásával elismerte és magára nézve kötelezőnek fogadta el. A módosítás így a felek között érvényesen létrejött. Az A/5. szám alatt csatolt levél igazolja, hogy az alperes Gazdasági, Műszaki Főigazgatósága a véleményezés és ellenjegyzés céljából felterjesztette a módosítást a közbeszerzési főosztályvezető részére, a kötelezettségvállalás gazdasági ellenjegyzése és jóváhagyása a valóságban megtörtént, hiszen az 1. számú szerződésmódosítás alapján számlázott hődíjat az alperes megfizette.

Hivatkozása szerint az a tény, hogy az 1. számú szerződésmódosítás egyes példányain elírási hibából kifolyólag helytelen, csak három zárójelet tartalmazó képlet szerepel, önmagában nem teszi nem létezővé vagy semmissé a szerződést. A felek két éven keresztül a négy zárójelet tartalmazó képlet szerint számoltak el, az alperes ebben az időszakban minden felperesi számlát befogadott és kifizetett. A három zárójeles képlet hibás, amelyet az alperes által felkért könyvvizsgáló szakvéleménye is egyértelműen rögzít, a negyedik zárójel nélkül a képlet értelmezhetetlen. A közjegyzői okirat nem igazolja azt az alperesi állítást, hogy a felperes által bemutatott négy zárójelet tartalmazó példány nincs az alperes birtokában, és nem tudta igazolni az alperes, hogy a felek szerződéskötéskori szándéka a három zárójeles, alkalmazhatatlan képletre irányult volna szemben azzal a ténnyel, hogy a szerződő felek éveken keresztül a négy zárójelet tartalmazó képlet alapján számoltak el egymással. Nem igazolta az alperes, hogy a módosítás lehetetlen szolgáltatásra irányult volna, mert sem a hőszolgáltatás, sem az érte járó ellenszolgáltatás nem tekinthető lehetetlennek sem jogi, sem fizikai értelemben. A módosítás tartalma ismert és a felek számára egyértelmű volt.

Hangsúlyozta, hogy az 1. számú szerződésmódosítás sem az alapszerződéssel, sem az ajánlattal nem ellentétes, az alapszerződés lehetővé tette a felek számára, hogy a fűtőanyag szabadpiacról történő beszerzése mellett döntsének. Rendelkeztek a felek az alapszerződésben arról, hogy a liberalizált gázpiac esetén a gáz beszerzése, a hőszolgáltatási díj meghatározása, elszámolása körében hogyan kívánják rendezni a jogviszonyukat, ezért a módosítás nem ütközik a Kbt. 303. §-ának rendelkezéseibe. A szerződésmódosítás az alperesnek kifejezetten érdekében állt és indokolt volt, mivel az A/13. és A/14. szám alatt csatolt táblázatok alapján is igazolható, hogy 2008-ig kimutathatóan kedvező volt az alperesnek a szabadpiaci gázár figyelembevétele, és az alperesnek 133.669.076 forint megtakarítása keletkezett ennek alapján.

Előadta, hogy az alperesnek azt kellett volna igazolnia, hogy a szerződést aláíró személyek tisztában

voltak azzal, hogy tevékenységük sérti a társadalom általános erkölcsi normáit, ennek ellenére mégis megkötötték a megállapodást. Ezzel szemben a szerződésmódosítás az alperes érdekeit szolgálta. Kb. egy negyedévre láthatták előre a felek a szabadpiaci gázár mértékét, a kedvező gázbeszerzési árak alapján kedvezőbb hőszolgáltatási díjat kellett az alperesnek fizetnie, mintha a hatósági árat alkalmazták volna a továbbiakban, így a jóerkölcsbe ütközés nem igazolt.

A 2. számú szerződésmódosítás körében kiemelte, hogy az alperes a Ptk. 4. § (4) bekezdése alapján a semmisségre alapított kötelmi igényt nem érvényesíthet, mert a semmisség oka az arra hivatkozó alperes felróható magatartásának tudható be. Az alperes nem igazolta, hogy a 2. számú szerződésmódosítás színlelt lenne, és állította, hogy a felperes többletmunkát végzett az alperes számára, amelyekre az alapszerződés nem terjedt ki. Kifejtette, hogy a döntőbizottság határozata nem a 2. számú szerződésmódosítás jogellenességét vizsgálta, hanem az azt megelőző ajánlati felhívás közbeszerzési szabályokba való ütközését. Határozata és az azokat helybenhagyó bírósági ítéletek ítélt dolgot nem jelentenek és relevanciával sem bírnak. Véleménye szerint a szerződésmódosítás nyilvánvaló jóerkölcsbe ütközését az alperes semmilyen módon nem igazolta.

A 3. számú szerződésmódosítás körében hangsúlyozta, hogy az nem ütközik az alapszerződés rendelkezéseibe amiatt, hogy nem bontja meg a hődíjat hőarra és a beruházás ellenértékére, mivel ilyen kötelezettséget az alapszerződés nem ír elő.

Arra hivatkozott, hogy az alperes a viszontkeresettel érvényesített követelésösszegezését nem igazolta, a számításai nem vezethetők le az alapszerződés rendelkezéseiből sem, azokat félreértelmezi. A szerződés nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint a szolgáltatási díjat a beruházás értékének figyelembevételével meg kellene osztani, és a szolgáltatási díj egyéb elemeitől eltérő módon kellene indexálni. A szolgáltatási díj egyösszegű egységára a mért mennyiség szorzataként kerül megállapításra. Az alperes számításai során a rendkívüli árkorrekciót nem alkalmazta. Azt is figyelmen kívül hagyta, hogy az alapszerződés szerint is figyelembe veendő tényező a gáz hatósági, illetve szabadpiacról történő beszerzési árának negyedéves változása. A gáz beszerzési árának igazolására vonatkozó szerződéses kötelezettség a 2009. július 1-jei kezdő időpont vonatkozásában hatályos 3. számú szerződésmódosítás alapján nem terheli a felperest, egyébként is a kereseti kérelemmel kapcsolatosan lett volna relevanciája, annak hiányában az ezzel kapcsolatos okiratok csatolása szükségtelen. A gázárszámítással kapcsolatos adatokat az alperes megismerheti, az alperes rendelkezésére áll minden adat, ami az általa fizetendő hőszolgáltatási díj meghatározása körében figyelembevételre került, így ennek pontos meghatározásául a felperes részéről az irat csatolásának hiánya akadályt nem képez.

Hivatkozott arra is, hogy a 2007. január és 2008. november közötti hónapok vonatkozásában kiszámított alperesi követelés 175.147.606 forint összegben elévült.

A peres felek 2015. május 26-án peren kívül megállapodást kötöttek, amelyre tekintettel az alperes a kereseti követelés tökeösszegét, valamint 15.525.293 forint késedelmi kamatösszeget a felperes részére teljesített. A felperes az alperes teljesítésére tekintettel a keresetétől elállt, amelyhez az alperes perköltségigénnyel hozzájárult.

A Fővárosi Törvényszék a 2015. augusztus 28-án jogerőre emelkedett 29. sorszámu végzésével a pert a felperesi kereset vonatkozásában megszüntette.

A Fővárosi Törvényszék a 2015. október 20. napján kelt 19.G.44.734/2014/36. számú ítéletével a viszontkeresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2.540.000 forint perköltséget. Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 1.500.000

forint viszontkereseti illeték állam általi viseléséről rendelkezett.

Ítélete indokolása szerint a felek között 2006. május 11. napján létrejött hőszolgáltatási szerződést megelőző közbeszerzési eljárásra figyelemmel a hőszolgáltatási szerződésre, valamint annak módosításaira az alperes által hivatkozott Kbt. szabályai megfelelően alkalmazandók. Idézte a viszontkeresettel érintett szerződésmódosítások idején hatályban volt Kbt. 303. §-át, amely szerint a felek csak akkor módosíthatják a szerződésnek a felhívás, a dokumentáció feltételei, illetőleg az ajánlat tartalma alapján meghatározott részét, ha a szerződéskötést követően - a szerződéskötéskor előre nem látható ok következtében - beállott körülmény miatt a szerződés valamelyik fél lényeges, jogos érdekét sérti. Hangsúlyozta, hogy a szerződésmódosítások időpontjában nem volt hatályban olyan jogszabály, mely szerint semmis az e törvény hatálya alá tartozó szerződés, ha azt a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötötték meg. Kifejtette, hogy a Kbt. 316. §-ának (2) bekezdése értelmében a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésnek a Kbt. 303. §-ba ütköző módosítása, ezzel kapcsolatos polgári jogi igény elbírálása nem a bíróság, hanem a közbeszerzési döntőbizottság hatáskörébe tartozik. Mindezekre figyelemmel a viszontkeresettel érintett szerződésmódosítások Kbt. 303. §-ába ütköző és a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdésére alapított jogszabályba ütköző érvénytelenségére alapított vizsgálatára a bíróságnak nincs hatásköre a Kbt. 316. §-ának (2) bekezdésére is figyelemmel, ezért e körben az alperes viszontkeresetét elutasította. Megállapította, hogy a Kbt. 323. §-ának (2) és (3) bekezdése értelmében az alperes részéről állított jogsértésre figyelemmel az eljárás megindítására nyitva álló határidő eltelt, így a közbeszerzési döntőbizottság előtti eljárás megindítására sincs már lehetősége. Kifejtette, hogy a Kbt. 340. §-ának (7) bekezdése - amely a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése alkalmazhatóságát írja elő - nem arra vonatkozik, hogy a Kbt. 316. §-ának (2) bekezdését figyelmen kívül hagyva a Kbt. 303. §-ába ütköző szerződésmódosítás esetében - azt kikerülve - polgári bíróság hatáskörébe utalja a jogsértés megállapítását, hanem arra az esetre vonatkozik, amennyiben a közbeszerzési eljárás mellőzésével történt a szerződéskötés és annak szerződésmódosítása esetében utóbb a közbeszerzési szabályok kötelező alkalmazása miatt a Ptk. 200. § (2) bekezdésére alapítottan a módosítást a jogsérelmet szenvedett fél bíróság előtt megtámadhassa. Tekintettel arra, hogy jelen esetben az alperesnek lehetősége lett volna a Kbt.-be ütköző szerződésmódosítást határidőben megtámadni, az alperest nem érte jogsérelem abból kifolyólag, hogy a közbeszerzési eljárás esetleges mellőzésével a közbeszerzési törvénybe ütköző módon történt a szerződésmódosítás, hiszen az alperes jogainak érvényesítésében nem volt akadályoztatva. Az elsőfokú bíróság osztotta a felperesnek azt az álláspontját, hogy a közbeszerzési eljárás szabályainak megsértése az arra kötelezett alperes részéről állapítható meg, így az alperes a régi Ptk. 4. §-ának (1) és (4) bekezdése alapján nem hivatkozhat a jogsértő magatartására a felperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság az 1. számú szerződésmódosítás időpontjában hatályos Áht. 98. §-ának (1) és (2) bekezdésének rendelkezéseit figyelembe véve vizsgálta, hogy a szerződésmódosítás létrejött-e. Megállapította, hogy a becsatolt hőszolgáltatási szerződés az alperes cégszerű aláírásánál két aláírást tartalmaz. Ehhez képest az 1. számú szerződésmódosításon a megrendelő alperesnél a hőszolgáltatási szerződésen is szereplő aláírással egyező aláírás látható, az aláírás mellett az alperes Műszaki és Üzemeltetési Igazgatóság Vagyongazdálkodási Főosztályának pecsétje került elhelyezésre. Az alperes csak hivatkozott arra, hogy a szerződést nem az arra jogosult személy írta alá, de konkrét tényállást nem adott elő, hogy a hőszolgáltatási szerződést aláíró két személy közül a szerződéskötéskor, illetőleg a módosításkor ki volt a szerződés aláírására jogosult rektor, és ki a másik aláíró, és azt milyen minőségben írta alá. Feltételezve, hogy a hőszolgáltatási szerződést az Áht. szabályai szerint a gazdasági vezető ellenjegyzésként írta alá, az 1. számú szerződésmódosításon pedig a rektor aláírása hiányzik, azt a következtetést vonta le, hogy a hőszolgáltatási szerződést első helyen aláíró rektor, míg a második helyen aláíró személy a gazdasági vezető lehetett. Kétséget kizáróan nem tudott állást foglalni abban a körben, hogy az 1.

számú szerződésmódosítást aláíró személy a szerződés aláírására jogosult volt-e vagy sem. Hangsúlyozta, hogy e tekintetben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelte az arra vonatkozó részletes tényállítás, hogy a szerződést, illetőleg módosítást aláíró személyek név szerint kik voltak, milyen minőségben írták azt alá, ehhez képest milyen jogi tények alapján állapítható meg, hogy az 1. számú szerződésmódosítást nem jogosult személy írta alá. Az alperes részletes tényállításai és bizonyítása hiányában így azt a bíróság nem találta bizonyítottnak. Az alperes a 2. és 3. számú szerződésmódosítások tekintetében arra nem hivatkozott, hogy azokat képviseleti jogosultsággal nem rendelkező személy írta alá, így az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperesnek mindvégig tudomása volt az 1. számú szerződésmódosításról, azt a 2. és 3. számú szerződésmódosítással utólag jóváhagyta. Tényként állapította meg, hogy az alperes 2013 őszéig a felperes által kiállított számlákat befogadta, azokat teljesítette. Kifejtette, hogy amennyiben a szerződésmódosítást arra nem jogosított személy kötötte meg, az alperes hivatkozásával ellentétben a szerződés nem semmis vagy érvénytelen, hanem létre nem jött szerződésről lehet beszélni, annak jogkövetkezménye pedig nem semmisség vagy érvénytelenség. Kifejtette továbbá, hogy amennyiben megállapítható lenne, hogy az 1. számú szerződésmódosítást aláíró személy képviseleti jogosultsággal nem rendelkezett, úgy azt álképviselőként írta alá. Az álképviselő cselekményét az alperes ráutaló magatartásával, majd utóbb írásos nyilatkozatával jóváhagyta, ezért a felek között az 1. számú szerződésmódosítás a Ptk. 219. §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint 221. § (1) bekezdése alapján létrejött.

Álláspontja szerint a szolgáltatásnak nem megfelelő, irracionálisan magas ellenszolgáltatás kikötésére hivatkozása tartalma szerint a szolgáltatás-ellenszolgáltatás feltűnő aránytalanságára történő hivatkozás, amely a Ptk. 236. § (2) bekezdése szerint megtámadási jog. A megtámadási határidő a sérelmet szenvedő fél teljesítésekor nyílik meg, ezért az alperes a viszontkeresete előterjesztésekor a megtámadási határidőt elmulasztotta, így az 1. számú szerződésmódosítást feltűnő értékaránytalanságra alapítottan már nem támadhatja. Kiemelte, hogy a jóerkölsbe ütközés szubszidiárius tényállás. A feltűnő értékaránytalanságon túlmenően az alperes más jogi tény nem állított. Azt nem bizonyította, hogy a szerződésmódosításkor az általa hivatkozott ellenszolgáltatás ár-értékaránya valóban a gazdasági körülményekre, a felek szerződéses kötelezettségeire tekintettel oly mértékben volt eltérő, hogy azt a közfelfogás a társadalom általános értékítéletét oly mértékben sértette, amely miatt a szerződésmódosítás jóerkölsbe ütközik, ezért az erre alapított viszontkeresetét az elsőfokú bíróság elutasította.

Annak vizsgálata során, hogy az aláírt szerződésmódosítás lehetetlen ellenszolgáltatásra irányuló szerződéses kikötést tartalmaz-e, a Ptk. 227. § (2) bekezdése értelmében kifejtette, hogy a csatolt okiratok alapján nem tudta kétséget kizáróan megállapítani, hogy az 1. számú módosításban a felek szándéka a három vagy a négy zárójeles képlet meghatározására irányult-e, a szerződésmódosítás milyen tartalommal jött létre. Figyelemmel arra, hogy a feleknél található, becsatolt okiratok tartalma eltérő, nem állapítható meg, hogy az aláíráskor a felek előtt valójában három vagy négy zárójeles képletet tartalmazó okirat volt-e, mert kizárólag a szerződésmódosítás 3. oldala került aláírásra. Az 1. oldal ellenjegyzésre nem került, így lehetőség volt arra, hogy akár az alperes, akár a felperes utóbb az 1. oldalt ellenőrizhetetlen módon kicserélje. Figyelembe vette azonban, hogy a felperes által hivatkozott négy zárójeles képlet alapján került kiállításra a számla 2013-ig, melyet az alperes befogadott, amelyre figyelemmel legfeljebb az állapítható meg, hogy az alperesnél található szerződésmódosítás 1. oldala elírt képletet tartalmaz, azonban nem állapítható meg, hogy aláíráskor a felek által aláírt szerződés pontosan milyen képletet tartalmazott. Tekintettel azonban arra, hogy a négy zárójeles képlet szerint kiszámított hőszolgáltatás díjára vonatkozó számlákat az alperes befogadta, kifizette, megállapította, hogy a felek szándéka a négy zárójeles képletet tartalmazó szerződésmódosításra terjedt ki. Hangsúlyozta, hogy az alperesnek kellett volna bizonyítania a tényállítását, amely szerint nem az általa állított három zárójeles képletet tartalmazó szerződést írták alá, e körben bizonyítékot, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, így ezt az állítását az elsőfokú

bíróság nem fogadta el. A hőszolgáltatás nyújtása ellenszolgáltatás megfizetése nem minősül lehetetlen szerződési feltételnek, így az alperes erre alapított viszontkeresetét elutasította.

A 2. számú szerződésmódosítás körében kiemelte, hogy a közbeszerzési döntőbizottság határozata, majd annak bíróság általi felülvizsgálata során született határozatok jogereje később a felek között létrejött szerződésmódosítás tekintetében ítélt dolgot nem jelentenek, mert az ítélet hatálya a pályázati felhívásra terjedt ki, az időben azt követően született szerződésmódosításra csak úgy lehet kihatással, amennyiben az alperes utóbb még a Kbt. szabályai alapján az általa jogellenesnek minősített szerződésmódosítást megtámadja, és megállapítható lett volna, hogy a szerződésmódosítás és az ajánlattételi felhívás mindenben megegyezik. A jelen perben az alperesnek kellett volna tényállítást tennie és bizonyítást folytatnia arra vonatkozóan, hogy a szerződésmódosítás a közbeszerzési eljárásban megsemmisített ajánlattételi felhívásra benyújtott felperesi ajánlattal megegyezik. Annak megállapítása, hogy a megsemmisített felhívás és ajánlat, valamint a perben támadott 2. számú szerződésmódosításban meghatározott munkák valóban mindenben megegyeznek, műszaki szakkérdés, mely esetben műszaki igazságügyi szakértőnek kellett volna ezt megállapítania az alperes állítását alátámasztva, hogy a 12 munkából 10 munka az alapszerződésben benne foglaltatik, arra a szerződésmódosítás nem terjedhet ki. Ere vonatkozóan az alperes részletes tényállítást nem tett, bizonyítási eljárást nem folytatott le, így nem bizonyította az általa jogellenesnek tartott körülményeket. Megjegyezte, hogy a döntőbizottság azért nem fogadta el az ajánlattételi felhívást, mert nem lehetett megállapítani az előre nem látható körülmény folytán előállt szükségességet annak hiányában, hogy az ajánlat konkrét megoldásokat nem tartalmazott, így a döntőbizottsági határozat indokolására figyelemmel a bíróság sem tudta megállapítani, hogy a támadott szerződésmódosításban meghatározott műszaki tartalom az alperes állításával egyezően valóban megfelelt a döntőbizottság által megsemmisített felhívásban megvalósítandó műszaki tartalomnak. Ezért az alperes szerződésmódosítás színleltségére alapított viszontkeresetét az elsőfokú bíróság elutasította.

A jóerkölcsbe ütközésre alapított viszontkeresetet arra hivatkozással utasította el, mert a már kifejtettek alapján nem találta bizonyítottnak, hogy a felek szándéka az alapszerződésben meghatározott műszaki tartalommal azonos műszaki tartalomra irányult volna, illetőleg korábban szankcionált jogsértést negligálva jött volna létre.

Az elsőfokú bíróság alaptalannak találta az alperes viszontkereseti hivatkozását, amely szerint azért érvénytelen a 3. számú szerződésmódosítás, mert érvénytelen szerződésmódosítás jött volna létre arra tekintettel, hogy hatályon kívül helyezte az 1. számú szerződésmódosításban foglaltakat. Az alperes állítását nem tudta megfelelően értelmezni, figyelemmel arra, hogy a 3. számú szerződésmódosítás az alapszerződés módosítása, az abban foglalt elszámolási szabályok módosítását tartalmazza, hatályon kívül helyezve az 1. számú szerződésmódosításban foglaltakat. Az 1. számú szerződésmódosítás a felek között érvényesen a felperes által állított tartalommal jött létre, így az alperes viszontkeresetét e körben sem találta megalapozottnak.

A jóerkölcsbe ütközés alapján állított semmisség körében kifejtette, hogy az alperes által hivatkozott, a felperes javára történő extra profit biztosításának megállapítása szakkérdés, melyben szakértői bizonyításra lett volna szükség. Az alperes e körben tényállításán túlmenően bizonyítékot nem terjesztett elő, ezért nem állapítható meg, hogy a szerződésmódosítás időpontjában olyan, a társadalom értékítélete alapján elítélendő célra irányult volna a módosítás. Visszaült az 1. számú szerződésmódosításnál kifejtett indokolására mint irányadóra, mely szerint a feltűnő aránytalanságra történő hivatkozás tartalmában nem semmisséget, hanem megtámadhatóságot eredményez, a megtámadási határidőt az alperes már elmulasztotta.

Külön megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az alperes nem bizonyította a szerződésmódosítások alapszerződésbe és az ajánlatba ütközését.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az alperes korábban a perben a kereseti kérelemmel szembeni érdemi ellenkérelmében hivatkozott arra, hogy a felperes túlszámlázott, ezért jár vissza neki a viszontkereseti kérelemben megjelölt összeg. A fennmaradt jogvitában azonban erre már nem hivatkozhat, mert az nem elszámolási jogvita. Nem a felperes elszámolásának számszaki hibája vagy számítási hibája miatt megvalósuló jogsérelemmel kapcsolatos az eljárás, hanem a szerződésmódosítás érvénytelenségén alapuló, eredeti állapot helyreállítására irányuló jogvita, ahol a módosítás nélküli elszámolásnak van helye, amennyiben megállapítható a támadott szerződésmódosítások érvénytelensége.

Hangsúlyozta, hogy a 2015. augusztus 4-én tartott tárgyaláson felhívta az alperest, hogy a viszontkeresete körében nyilatkozatait, tényállításait, bizonyítékait, bizonyítási indítványait terjessze elő. Az alperes által felajánlott bizonyítás kizárólag azösszezszerűség ellenőrzésére irányult, a jogalap tekintetében további tényállítást, bizonyítékot, bizonyítási indítványt nem tartalmazott. Erre vonatkozóan az alperes részletes tényállítást és azt alátámasztó bizonyítékokat nem terjesztett elő. A kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó Pp. 386/J. § értelmében a bíróságnak a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről tájékoztatást a fél részére nem kellett adnia. Erre figyelemmel anélkül, hogy tájékoztatta volna az alperest a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről, a bizonyítatlanság következményét levonta.

Az alperes a szerződésmódosítások érvénytelenségének jogalapját nem tudta eredményesen bizonyítani, az alperes viszontkeresetét jogalap hiányában utasította el, ezért szükségtelen a perben az alperes által előterjesztett bizonyítási indítvány alapján az alperesi elszámolás számszaki levezetésének bizonyítása, ezért a bíróság azt, mint szükségtelen bizonyítási indítványt, mellőzte.

Mellőzte az alperes indítványa ellenére a felperes kötelezését további iratok csatolására, mert az alperes nem bizonyította az állítását, amely szerint az alapszerződésben foglalt elszámolási szabályokra figyelemmel a hőszolgáltatási díj az általa állított tételekre és számítási módra oszlana meg. Egyébként sem szükséges az általa kívánt okiratok becsatolása viszontkeresete alátámasztásául, ugyanis viszontkeresetének jogalapját sem bizonyította, ezért annak hiányában számítása helyességére vonatkozó bizonyítási indítvány foganatosítása szükségtelen.

A viszontkereset tekintetében teljes egészében pervesztes alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a perköltség viselésére, amelynek körében az ügyvédi munkadíjat a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (továbbiakban: R.) alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan állapította meg a pertárgyértékre figyelemmel csökkentett mértékben, tekintettel az eljárás hosszára, a bizonyítási eljárás terjedelmére, a felek által előterjesztett kérelmek tartalmára, az ahhoz szükséges ráfordított munkaidőre. Megállapította, hogy a személyes illetékmentességben részesülő alperest terhelő viszontkereseti eljárási illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes nyújtott be fellebbezést. A fellebbezésében elsődlegesen kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet megváltoztatásával hozzon az alperesi viszontkereset jogalapjának fennállását kimondó közbenső ítéletet annak megállapításával, hogy a peres felek között 2006. május 11-én létrejött hőszolgáltatási szerződés 2006. december 1-jei módosítása nem jött létre, illetve az semmis, és a 2007. június 1-jei, valamint a 2009. január 1-jei szerződésmódosítások semmisek. Másodlagosan kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, és utasítsa az elsőfokú bíróságot újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára.

Az elsődleges fellebbezési kérelem körében előadott érvelése szerint az elsőfokú ítélet jogsértő, mert a Pp. 221. § (1) bekezdésében megköveteltek ellenére a bíróság részben téves, iratellenes tényállásra alapítottan, a Pp. 206. §-ában foglaltak megsértésével téves jogi következtetéseket vont le, mérlegelése okszerűtlen. Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte és alkalmazta az irányadó

anyagi jogi szabályokat, a Ptk. 200. § (2) bekezdésében és 207. § (6) bekezdésében, valamint az Áht. 98. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakat. Hangsúlyozta, hogy az ügyben a jogalap eldöntéséhez szükséges adatok rendelkezésre állnak. Okiratokkal igazolt, hogy az 2006. december 1-jei keltezésű 1. számú szerződésmódosítás nem jött létre, hogy a 2007. június 1-jei 2. számú, valamint a 2009. január 1-jei keltezésű 3. számú szerződésmódosítások semmiek.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás több ponton téves és iratellenes. Iratellenesen rögzíti, hogy az alapszerződés 4. számú melléklete tartalmazná a szerződés teljesítéséhez szükséges korszerűsítési munkálatokat. Ezzel szemben tényleges műszaki tartalommal bíró 4. számú melléklet nincs, mindennek a 2. számú szerződésmódosítás megítélésénél van jelentősége.

Az is iratellenes, hogy a keresettől elállást követően nem áll fenn elszámolási vita a felek között, mert az eredeti - vagyis módosítások nélküli - állapot jogkövetkezménye az elszámolás lenne. A felek az elszámolási vitájukat peren kívül időlegesen rendezték úgy, hogy az alperesi követelést a felperes bankgaranciával biztosította, amelyre éppen azért került sor, mert a felek a jogvitát fennállónak tekintik. Iratellenesen rögzíti az ítélet, hogy az alperes az egyezség keretében a felperesnek a négy zárójeles képlet szerint számított összeget megfizette, ezért ezt a számítási módot a továbbiakban vizsgálni sem kellett. A felek megállapodása a perben rendelkezésre állt, az egyáltalán nem tartalmazza, hogy az alperes a jogvitát lezárandóan fizetett volna a felperesnek, hogy a felperes követelését ezzel elismerte volna.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság annak figyelembevétele nélkül rögzítette ítéletében, hogy az 1. számú szerződésmódosítás első oldalát az alperes is kicserélhette, hogy az alperes birtokában álló szerződésmódosítás 1. oldalán látható a felperes képviselőjének szignója, míg a felperes birtokában álló okirat 1. oldalán szignó nem látható.

Figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság, hogy a felperes nem a felek birtokában álló, 1. oldalon található képlet alapján számlázott, hanem egy harmadik módon, mely perbeli tény az elsőfokú bíróság semmilyen módon nem értékelt.

Az 1. számú szerződésmódosítás elbírálása során felmerülő téves jogértelmezések körében kiemelte, hogy következetesen arra hivatkozott, hogy az 1. számú szerződésmódosításnak nem lehet joghatása, mert a módosítás nem jött létre, vagy ha létrejött, az érvénytelen.

Az alperes költségvetési szerv, cégszerű aláírása - az ítéletben rögzítettekkel szemben - nincs. A perbeli kötelezettségvállalásra kizárólag a rektor volt jogosult, a másik aláírás a gazdasági ellenjegyzés, mely utóbbi fogalmilag nem kötelezettségvállalást jelent, hanem annak kötelezettségvállalást megelőző igazolását, hogy a kötelezettségvállaláshoz szükséges pénzügyi fedezet rendelkezésre áll.

Iratellenesen rögzíti az ítélet, hogy az alperes nem nyilatkozott ebben a körben: az ellenkérelme 5. oldalának harmadik bekezdésében erre kifejezetten hivatkozott és az Áht. vonatkozó rendelkezéseit is felhívta. Idézte az Áht. 2006. december 1-jén hatályos 98. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakat hangsúlyozva, hogy a gazdasági ellenjegyzés fogalmilag a kötelezettségvállalás előfeltétele. Az 1. számú szerződésmódosításon kötelezettségvállalás nincs, a rektor értelemszerűen a saját bélyegzőjét használja, mint ahogyan a 2. és 3. számú szerződésmódosításokon is, és nem kéri kölcsön megszűnt szervezeti egység bélyegzőjét kötelezettségvállalásaihoz.

Álláspontja szerint a Pp. 386/J. §-ának kifejezetten rendeltetésellenes értelmezése, hogy a bíróság még csak nem is nyilatkoztatja a feleket az általa szükségesnek tartott körben (hogy a rektor írta alá a módosítást, amelyről azt állítja, hogy nem arra jogosult - vagyis nem a rektor - írta alá, illetve mi volt a rektor neve). Arra nem lehet ítéleti döntést alapítani, hogy a bíróság valamire elmulasztott rákérdezni, amit utóbb perdöntő jelentőségűnek deklarált. Egyértelműen megállapítható volt az

alperes perbeli nyilatkozataiból, hogy az alperes állítása szerint a rektor nem írta alá az 1. számú szerződésmódosítást. Iratellenes az elsőfokú bíróság álláspontja, amely szerint az ezzel kapcsolatos alperesi álláspont nem került kifejtésre a perben.

A költségvetési szerv esetében jogkérdés, hogy a kötelezettségvállalásra a szervezet vezetője jogosult, és a másik aláírás a gazdasági ellenjegyzés, azaz költségvetési szerv esetében nincs első helyi és második helyi aláíró sem. Nem értékelhető az alperes terhére, hogy ezeket a jogszabályokat az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. Az 1. számú szerződésmódosítást nem írta alá a rektor, ezért érdektelen az a köztudomású tény, hogy 2006-ban dr. T.T. volt a rektor. Érthetetlen, miért kellett volna részletes tényállítást tennie az alperesnek arról, hogy 2006-ban mi volt a neve annak a rektornak, aki a szerződésmódosítást nem írta alá.

Előadta, hogy az alapszerződés, valamint a 2. és 3. számú szerződésmódosítás bevezető szövegezése egyaránt rögzíti, hogy az alperest képviseli dr. T.T. rektor, vagyis az sem valós megállapítás, hogy a rektor neve, aláírása, bélyegzője ne lett volna ismert a perben. Ez a kitétel kizárólag az 1. számú szerződésmódosítás szövegéből hiányzik, ami önmagában is figyelemre méltó.

Hangsúlyozta, hogy nincs olyan perbeli adat, amellyel alátámasztható lenne, hogy a 2. és 3. számú szerződésmódosítás alakilag szabályos kötelezettségvállalás minőségéből az következne, hogy az alperes az 1. számú szerződésmódosításról mindvégig tudott. A 2. számú szerződésmódosítás semmilyen módon nem utal a korábbi módosításra, kizárólag az alapszerződésre. A 3. számú szerződésmódosítás utal ugyan a 2006. december 1-jei módosításra, de annak tartalma abból nem tűnik ki, az alperes a nála lévő példányról mint tervezetről tudhatott, de nincs olyan tény, amelyből az következne, hogy a felperesi példány szerinti tartalommal a jogvitát megelőzően valaha is tudomása lett volna arról.

Ráutaló magatartással álképviselő által kötött szerződést lehetséges jóváhagyni, a szerződéstervezet esetében ez nem lehetséges. A 3. számú szerződésmódosítás sem lehet az 1. számú szerződésmódosítás jóváhagyása, mert álképviselőről akkor lehet szó, ha a másik fél előtt nem ismert, hogy nem arra jogosult az aláíró. A felperes azonban nyilvánvalóan tudta, hogy a módosítás az alperes részéről nem került aláírásra.

Nem értelmezhető az ítélet indokolásának az a megállapítása sem, hogy az 1. számú szerződésmódosítás nem tartalmaz ellenjegyzést. Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely szerint egy energiaszolgáltatásra irányuló szerződés minden oldalát ellenjegyzéssel kellene ellátni. Ezzel szemben az állapítható meg okszerűen, hogy az alperes az általa becsatolt szövegezésű példányt gazdasági ellenjegyzéssel (vagyis aláíratlanul, de a költségvetési fedezet igazolásával) átadta a felperesnek, azonban a felperes nem tudta igazolni, hogy az általa szolgáltatott példányt az alperes valaha is aláírta, akárcsak megismerte volna. Értelmezhetetlen az elsőfokú bíróság azon álláspontja, amely szerint nem volt megállapítható, hogy ténylegesen milyen tartalommal volt az aláíráskor a felek előtt, mert közös aláírás sem volt.

Abból a tényből, hogy az alperes 2013 őszéig befogadta és kifizette a felperesi számlákat, nem lehet következtetést levonni a módosítások létrejöttére és érvényességére, ezzel nem enyészett el az alperes joga, hogy a kifizetések jogszerűségét vitássá tegye. Az alperes nem az 1. számú szerződésmódosítás alapján kiállított számlákat fogadta be és egyenlítette ki, hanem általában a felperesi számlákat. Perbeli adat nem volt arra, hogy a felperes az általa csatolt példányban lévő képlet szerint számlázott volna, ezért mindez tényként sem lett volna az elsőfokú ítéletben megállapítható.

Miután az alperes elsődleges álláspontja az volt, hogy a felek a szerződésmódosítást nem írták alá, bizonyítást nem indítványozhatott arra, hogy a három zárójeles változatot írták alá. A másodlagos előadása az volt, hogy amennyiben létrejött volna a három zárójeles képletet tartalmazó módosítás, úgy az lehetetlen ellenszolgáltatásra irányult volna. Ezt nem érinti, hogy egyébként a hőszolgáltatásra és annak ellenértékére irányuló szerződés nem lehetetlen szerződés. A három zárójeles képlet bizonyos esetekben azt eredményezné, hogy a felperes lenne köteles a szolgáltatásra

és ezen felül neki kellene fizetnie díjat az alperes felé. Ezt értelmes szerződéses feltételnek tekinteni nem lehet, a módosításban nem szerepel a szolgáltatás és ellenszolgáltatás értelmezhető módon, az vagy semmis, vagy nem jött létre. Ez a hiba sem utólagos jóváhagyással, sem írásbeli megerősítéssel nem volt kiküszöbölhető. Azt a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a nála lévő példányt ellenjegyezte a gazdasági igazgató, e körben az elsőfokú bíróság félreértelmezte a bizonyítási teher alakulását a Pp. 164. §-a szerint.

Az alperes a négy zárójeles képletről a jelen pert megelőző tárgyalások során értesült először, ezért azt a közbeszerzési döntőbizottság előtt határidőben meg sem támadhatta, illetve mivel az nem jött létre, ma sem támadhatja meg. Nem arról van tehát szó, hogy a megtámadási határidő az ítéleti megállapítás szerint „jócskán eltelt”, hanem arról, hogy el sem kezdődött.

A 2. számú szerződésmódosítás vonatkozásában kiemelte, hogy az alperes sem állította, hogy a per megszüntetésének lenne helye abból az okból, hogy a közbeszerzési döntőbizottság döntését felülvizsgáló bíróság döntése ítélt dologot eredményezett a 2. számú szerződésmódosítás vonatkozásában. Az alperes arra hivatkozott, hogy a jogviszony (ajánlat, és így az azzal szó szerint egyező szerződés) jogszabálysértő voltát bíróság jogerős ítélete igazolja. A megelőző perben nyilván egy közigazgatási jogviszonyt bíralt el a bíróság, azonban a Pp. 229. § (2) bekezdése azonos jogviszonyról és nem azonos iratba foglalt jogviszonyról szól.

Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet megállapítása szerint a Kbt. sérelmére alapított kereseti igények akkor érvényesíthetők bíróság előtt, ha megelőzően a közbeszerzési döntőbizottság megállapította a Kbt. sérelmét. A közbeszerzési döntőbizottság megállapította, hogy a peres felek közbeszerzés során kívántak kötni egy a Kbt. szabályaiba ütköző és ezért semmis szerződést, ez az ítélt dolog. Az azt követően másik iratba foglalt, de az előzővel tartalmilag azonos jogviszonyra kihat az előző döntés hatálya, mert azonos felek közötti azonos jogviszonyról van szó azzal, hogy az új szerződést teljesen „sub rosa” írták alá, tehát nemhogy kiküszöbölték a jogerősen elbírált jogsértéseket, hanem újabbal tetézték azokat.

Hangsúlyozta azonban, hogy az alperes nem azért hivatkozott ezen szerződésmódosítás érvénytelenségére, mert az ítélt dolog miatt lenne érvénytelen, hanem azért, mert az színlelt. Az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy az alperes nem bizonyította a színleltséget, ezzel szemben az alperes csatolta a közbeszerzési döntőbizottság döntését, és az annak felülvizsgálatáról szóló ítéleteket, tehát közokiratokkal igazolta, hogy a felek tudták, hogy a szerződésük tárgya részben azonos az alapszerződésben rögzített szolgáltatásokkal. Ehhez képest olyan tartalmú, színlelt szerződést kötöttek, amely új szolgáltatásnak tünteti fel az alapszerződésben már ellenszolgáltatással ellentételezett szolgáltatást. A jogerős bírói ítéletből ismert volt a felek között, hogy a módosítás nem jogszerű, mégpedig azért, mert az abban foglalt pótmunkák túlnyomó többségét már az alapszerződés alapján a felperes köteles volt elvégezni.

Az elsőfokú ítélet indokolása ellentmondásos annak kimondására figyelemmel, hogy az alperesnek műszaki szakértő kirendelését kellett volna indítványoznia, mert csak így lett volna megállapítható, hogy a megsemmisített pályázati felhívás és az ennek ellenére megkötött műszaki szerződés tartalma az alapszerződésbeli szolgáltatások egy részével azonos. Az elsőfokú bíróság egyfelől megállapította, hogy hatásköre sem áll fenn, ugyanakkor a lefolytatott eljárás esetén az alperes által bizonyítandónak ítélte a közbeszerzési döntőbizottság döntésének műszaki tartalmát.

A felek színlelésre irányuló szándéka szempontjából nem elsődlegesen a szerződésmódosítás tartalma, hanem létrejöttének körülményei és előzményei azok, amelyek a jóerkölcsbe ütközést megtestesítik, ezek pedig igazoltak és nem vitatottak. A felek ugyanis a verseny garanciális elveit felrúgva kötöttek olyan szerződést különdíjazás mellett, amely korábban már ellenérték fejében létrejött közöttük. Nem valós ezért, hogy az alperes ne tett volna eleget bizonyítási kötelezettségének.

A 3. számú szerződésmódosítás vonatkozásában hangsúlyozta, hogy az ténylegesen az addig alkalmazott számítási metódus módosítását célozta a felperesnek olyan extraprofit biztosítása céljából, amely sérti a társadalom értékítéletét.

Az elsőfokú bíróság ítéleti megállapításával szemben az alperes indítványozott szakértői bizonyítást, az általa feltenni kért kérdések annak a szakértői kimutatását célozták, hogy az egyes módosítások hiányában mennyi lett volna a szolgáltatási ár. Az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyítást mellőzte, ezzel egyidejűleg nem értékelhette az alperes terhére a bizonyítatlanságot.

Előadása szerint téves az elsőfokú bíróság álláspontja, hogy az extraprofit kikötése a feltűnő értékaránytalanság körébe eső megtámadási ok, ami semmisséget nem eredményez. A Ptk. 200. § (2) bekezdés utolsó fordulata szerint az a szerződés is semmis, amelyiknél a felek által célzott joghatás, a szerződésben felvállalt magatartás kifejtése nyilvánvalóan a jóerkölcst sérti. Ez az érvénytelenségi ok a bírósági gyakorlatban egyre inkább érvényesül az üzleti tisztesség védelmében. Kifejtette, hogy a felek között közbeszerzésen alapuló, nemcsak alaki, de tartalmi szempontból is jogszerű, tisztességes, a verseny szabályait megtartó szerződés jött létre. Ezt követően a felek úgy alakították a jogviszonyt, hogy közben sérültek a verseny szabályai, mert egymás között oldották meg az ügyet a felek, illetve képviselőik. Szinte azonnal tárgyaltak a szolgáltatási ár megváltoztatásáról, majd rövid időn belül a futamidő kitolásáról, végül a szolgáltatási ár drasztikus emeléséről. Ez a társadalom értékítéletével összeegyeztethető magatartásnak nem tekinthető. Egy olyan, közpénzekből fenntartott intézmény esetében különösen nem, amelynek eladósodottsága, az alapfeladatok (betegellátás) alulfinanszírozottsága a tárgyidőszakban köztudomású volt. A perbeli alapvető kérdés, hogy egy közbeszerzés alapján létrejött jogviszony módosítható-e akként, hogy annak már sem a futamidő, sem a szolgáltatási ár vonatkozásában semmi köze a közbeszerzés alapján létrejött szerződéshez. Az alperesi álláspont szerint az ezt támogató jogértelmezés nem egyeztethető össze az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakkal, alapjaiban hibás és végső soron a közbeszerzési és versenyelvekkel ellentétes eredményre vezet.

Másodlagos fellebbezési kérelmét az ügy érdemére kiható lényeges eljárési szabályok súlyos megsértésével indokolta. Kifejtette, hogy a Pp. 386/J. §-a értelmében az elsőfokú bíróság nem volt köteles tájékoztatást adni a bizonyításra szoruló tényekről, azonban mégis úgy döntött, hogy megadja a Pp. 3. §-a szerinti tájékoztatást a feleknek, majd olyan tények bizonyítatlansága, olyan bizonyítás le nem folytatása miatt utasította el a viszontkeresetet, amelyek vonatkozásában semmilyen módon nem jelezte a bizonyítási kötelezettséget. Ez olyan súlyos eljárási hiba, amely önmagában indokolhatja az ítélet hatályon kívül helyezését. Az elsőfokú bíróság 2/I. szám alatt külön végzést hozott a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről a kereset vonatkozásában, ugyanakkor a viszontkereset vonatkozásában ez a tájékoztatás elmaradt, sőt az ítélet kifejezetten azt tartalmazza, hogy az alperes nem bizonyított, és arra a bíróság őt sem felhívni, sem kioktatni nem volt köteles. A pártatlanság elvét sérti és ellentétes a Pp. 2. §-ának (1) bekezdésében foglaltakkal, hogy az egyik félnek ad a bíróság kioktatást és a másiknak nem, a Pp. 386/J. §-ának ezt az önkényes értelmet tulajdonítani nyilvánvalóan nem lehet.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem sértett perjogi szabályt, mert Pp. 386/J. §-a alapján a kiemelt jelentőségű perben nem köteles tájékoztatni a feleket a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teher alakulásáról. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 141. §-ának (2) és (6) bekezdéseiben foglalt jogkövetkezményekre történő figyelmeztetése ellenére nem igazolta az alperes a viszontkeresetével érvényesített jog fennállását. Az alperes által indítványozott szakértői bizonyítás kizárólag azért maradt el, mert az alperes a viszontkeresetével érvényesített jog fennállását sem tudta igazolni, így a szakértői bizonyítás teljes mértékben szükségtelen volt. A bíróság a bizonyítási indítványhoz, illetve a bizonyítást elrendelő határozatához a Pp. 3. §-ának (4)

bekezdése értelmében nincs kötve. A bíróság mellőzi a bizonyítás elrendelését vagy a már elrendelt bizonyítás lefolytatását, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen.

Kiemelte, hogy az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás nem iratellenes.

Megalapozatlanul állítja az alperes a fellebbezésében, hogy az alapszerződésnek nincs 4. számú melléklete, a peranyaghoz csatolt alapszerződés 4. számú melléklete a járulékos szolgáltatásként elvégzett korszerűsítési munkálatokról szólt, amely melléklet azonban ezen munkálatok tételes felsorolása helyett mindössze arra utal, hogy azok részletezése az alapszerződés 11. számú mellékletét képező nyertes ajánlat részét képezi. A 11. számú melléklet nem került csatolásra a nagy terjedelme miatt, de a szerződés ezt maga is rögzíti, a szolgáltató nyertes ajánlata külön dokumentumként kerül archiválásra, de az alapszerződés részét képezi. Az alapszerződés megfelelőségét, érvényességét az alperes soha nem vitatta, így nyilvánvaló, hogy létezik egy nyertes ajánlat, mert a közbeszerzési eljárás lezárult, az alapszerződés megkötésre került. Hangsúlyozta, hogy az alapszerződés 2. számú módosításának érvénytelenségére az alperes kíván jogot alapítani, kizárólag az alperes terhére értékelhető tény, ha a korszerűsítési munkálatok tényleges műszaki tartalmának részletezése nem került bizonyítékként benyújtásra.

Az elsőfokú bíróság a perben felmerült bizonyítékoknak megfelelően rögzítette a tényállást, amely szerint a két fél által bemutatott 1. számú szerződésmódosítást tartalmazó okiratok 1. oldala nem egyezik. Az alperes által bemutatott közjegyzői okirat nem igazolja azt az alperesi állítást, hogy neki a felperes által bemutatott megállapodással megegyező példány nincs a birtokában, mint ahogy azt sem, hogy az aláírás pillanatában melyik példánynak milyen képlet volt az 1. oldalán. Ennek megfelelően helyesen rögzítette ítéletében az elsőfokú bíróság, hogy az ellenjegyzés nélküli 1. oldal tekintetében nem tudja megállapítani, hogy az aláíráskor a felek előtt valójában három vagy négy zárójeles képletet tartalmazó okirat volt-e. Az elsőfokú bíróság az idézett ténymegállapításának az ítéletben történt rögzítésével nem állította azt, hogy akár az alperes, akár a felperes cserélte volna ki ténylegesen az 1. oldalt. Mindössze rögzítette, hogy az alperes további bizonyítást nem indítványozott, így pl. arra sem, hogy ezt az eltérést a felperes terhére kellett volna a bíróságnak értékelnie. Ezen elírásra hivatkozással az alperes kívánt jogot érvényesíteni, e körben neki kellett volna a bizonyítékait megjelölnie, bizonyítást indítványoznia, ezt azonban bírói felhívás ellenére sem tette meg. Ennek megfelelően a bíróság a peranyagban igazolt adatokkal összhangban rögzítette, hogy a négy zárójeles képlet alapján került 2013-ig kiállításra a számla. Ezzel ellentétes adatokat az alperes egyáltalán nem igazolt, sőt az általa csatolt szakvéleményekkel maga is ezt igazolta. Az alperes a fellebbezés előterjesztéséig arra nem hivatkozott, hogy a felperes nem az eltérő 1. oldalakon található képlet alapján, hanem harmadik módon számlázott, a fellebbezés előterjesztéséig hasonló tartalmú nyilatkozatot sem tett. A felperes által állított tényt nem vitatta, az annak alapján kiállított számlákat maradéktalanul kifizette. Előadta, hogy az alperes a per folyamán egyszer sem vitatta, hogy a felperes az 1. számú szerződésmódosításban szereplő négy zárójeles képlet alapján számlázott volna. Az ítélet több helyen ténymegállapításként rögzíti, hogy a négy zárójeles képlet szerint állította ki a számláit a felperes, tekintettel arra, hogy a három zárójeles képlet szerint az alperes saját könyvszakértői által rögzítetten is képtelen, negatív szolgáltatási díjak kerülnének megállapításra, ezért az elsőfokú bíróság megállapítása az alkalmazott képlet tekintetében minden értelemben helytálló és a perben rendelkezésre álló iratokkal összhangban áll.

A kereset már nem volt tárgya a pernek, így helyes ítéleti megállapítás volt, hogy érdemi vitatás híján és a teljesítésre tekintettel a felperesi számlázás során alkalmazott számítási módszer vizsgálata már teljességgel szükségtelen volt. Egyébként sem volt ekkor már e körben fenntartott bizonyítási indítvány egyik fél részéről sem.

Az alperessel egyetértett a felperes, hogy az alapszerződés és annak módosításai, és nem pusztán az alapszerződés alapján érvényesítette követelését, de hivatkozott arra, hogy az ítélet szövegéből egyértelműen látszik, hogy a fellebbezésben iratellenesként megjelölt szófordulat arra utal, hogy a

felek között szerződéses jogviszony állt fenn.

Hangsúlyozta, hogy az alperes a bírói felhívás ellenére sem bizonyította és arra bizonyítást sem indítványozott, hogy amennyiben a saját maga által megjelölt értékaránytalanság fennállna, úgy az egyébként megalapozná a szerződésmódosítás semmisségét jóerkölcsbe ütközés címén. Amennyiben ennek hiányában az első fokon eljáró bíróság helyt adott volna az alperes által indítványozott bizonyításnak, úgy azzal a peres eljárás indokolatlan elhúzását idézte volna elő, amellyel egyértelműen sérültek volna a felperesnek a Pp. 2. § (1) bekezdésében foglalt jogai.

Véleménye szerint az elsőfokú bíróság a vonatkozó jogszabályokat helyesen értelmezte. Hangsúlyozta, hogy az alperes az alapszerződés 1. számú módosítását nemcsak ráutaló magatartásával, a számlák befogadásával és teljesítésével, de kifejezett nyilatkozattal, a 3. számú szerződésmódosítás aláírásával magára nézve kötelezőnek fogadta el. A 3. számú szerződésmódosítás utal az 1. számú szerződésmódosításra, az ebben foglalt képletre és az ez alapján megállapított kiindulási díjakra, azokat elismerte, magára nézve kötelezőnek fogadta el. A felperes az 1. számú szerződésmódosítás alapján számlázott 2007 januárjától 2013 novemberéig, sem a módosítás, sem a számlák tartalma nem volt vitatott a felek között. Az alperes azt a felperesi állítást, hogy a felperes a négy zárójeles képletet tartalmazó 1. számú szerződésmódosítást alkalmazta a szolgáltatási díj meghatározása során a számláiban, az alperes az elsőfokú eljárás során nem vitatta. Az alperes csak állítja, de nem bizonyította, hogy a 2. és 3. számú szerződésmódosítás általa is elismerten alakilag szabályos kötelezettségvállalás minőségéből ne következne az, hogy az alperesnek tudomása volt az 1. számú szerződésmódosításról.

Kiemelte, hogy a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltakkal ellentétben az 1. számú szerződésmódosítás létrejöttére és érvényességére vonatkozó ítéleti megállapításokat az alperes olyan tényállításokkal is igyekszik megalapozatlanként feltüntetni, amely tényállításokat (pl.: a felperes harmadik módon számlázott vagy az 1. számú szerződésmódosítás csak egy szerződéstervezet) egyáltalán nem adott elő, és vonatkozásukban bizonyítást sem tett.

Azt hangsúlyozta a felperes, hogy az elsőfokú bíróság mindhárom szerződésmódosítással kapcsolatosan rögzítette, hogy a bíróságnak nincs hatásköre a közbeszerzési törvénybe ütköző szerződésmódosítás semmisségének vizsgálatára, a közbeszerzési döntőbizottság hatáskörébe tartozó eljárás megindítására nyitva álló határidő már mindhárom szerződésmódosítás vonatkozásában eltelt, és az alperes egyébként sem hivatkozhat saját jogsértő magatartására a felperessel szemben a Ptk. 4. §-ának (1) és (4) bekezdései értelmében.

A színleltség körében az ítélet részletesen és világosan kifejti a bizonyítottság hiányát. Az alperes sem az alapszerződésben rögzített munkálatokat, sem a ténylegesen elvégzett beruházás műszaki tartalmát nem igazolta, erre vonatkozóan sem a felperesi ajánlatot nem csatolta az iratokhoz, sem műszaki szakértő kirendelését nem indítványozta. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a periratokkal összhangban helyesen állapította meg, hogy az alperes a színleltség fennállását nem tudta bizonyítani, ahogy azt sem, hogy a felek szándéka a szerződésmódosítás körében az alapszerződésben meghatározott műszaki tartalommal azonos műszaki tartalomra irányult volna, illetőleg az a már korábban szankcionált jogsértést negligálva jött létre. Az alperesnek azt is szükséges lett volna bizonyítania, hogy a 2. számú szerződésmódosítás színlelt voltáról a felperes is tudott, ugyanis egy színlelt szerződés létrehozásához mindkét fél erre irányuló akaratát, azonos tudattartamát szükséges. Az alperes azonban ezt sem tudta igazolni, erre egyáltalán nem tett bizonyítást. Hangsúlyozta, hogy a felperes többször vitatta az alperes állításait, másrészt az alperes a szerződésmódosítás létrejöttének körülményei, előzményei vonatkozásában tényállításait nem igazolta. Ezek a felperes részéről sem elfogadottnak, sem bizonyítottnak nem tekinthetők.

A 3. számú szerződésmódosítással kapcsolatosan hangsúlyozta, hogy az alperes által indítványozott szakértői bizonyítás kizárólag az alapszerződés szerinti, illetve az 1. számú szerződésmódosításban szereplő két képlet alapján lefolytatandó számítások elvégzésére irányult, de a 3. számú szerződésmódosításban rögzített képlet vizsgálatára az abban hivatkozottan elbújtatott extra profit felderítésére nem vonatkozott. Az esetleges túlzott mértékű profit megléte - bár ilyet az alperes nem igazolt - önmagában nem tesz egy szerződést uzsorás szerződéssé és így érvénytelenné. A kizsákmányoló ügyletek egyik lényeges eleme a túlzott mértékű haszon kikötése a másik fél helyzetének a kihasználásával. Bár az alperes ezen tényállítási elemeket nem igazolta, könnyen belátható, hogy az alperes mint nagy szakapparátussal rendelkező, költségvetési pénzből működő, közbeszerzésre köteles intézmény, a legkevésbé sem tekintendő kiszolgáltatottnak, ha egy szerződés megkötéséről van szó. Hangsúlyozta, hogy a szerződésmódosításokkal az alperes a saját, A/13. és A/14. alatt becsatolt táblázatai alapján is kimutathatóan költséget takarított meg.

A fellebbezés megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság az ügy érdemére is kiható lényeges eljárási szabályt nem sértett, ezért nincs indok az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének. A Fővárosi Ítéltábla ezért a fellebbezést érdemben bírálta el és megállapította, hogy az elsődleges fellebbezési kérelem is alaptalan. Az elsőfokú bíróság az irányadó jogszabályok helyes alkalmazásával, érdemben helytálló határozattal utasította el a viszontkeresetet, azonban az elsőfokú ítéletben kifejtett ténybeli és jogi indokolással a Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet maradéktalanul.

A Pp. 386/A. § (1) bekezdésének a) pontja szerint kiemelt jelentőségű perben a bíróság a Pp. 386/J. § alapján nem volt köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni.

A 2/I. sorszámú végzés abban az időpontban kelt, amikor még csak a felperes keresete volt ismert, az alperes még az ellenkérelmét és viszontkeresetét nem terjesztette elő, ezért a végzésben rögzített tájékoztatás nyilvánvalóan és kizárólag csak a felperesi keresetre vonatkozhatott, az elsőfokú bíróság a Pp. 2. §-ának (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban nemcsak felperest, de alperest is tájékoztatta az annak alapján bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről. Az eljárás a felperesi kereset vonatkozásában a 2015. augusztus 7. napján kelt 29. sorszámú végzés alapján megszüntetésre került, ezt követően kizárólag az alperesi viszontkereset tárgyában folyt tovább. A viszontkereset és az azzal szemben előterjesztett felperesi ellenkérelem alapján az elsőfokú bíróság a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről már egyik felet sem tájékoztatta előzetesen, így a perbeli esélyegyenlőség elve nem sérült.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást az elsőfokú eljárásban csatolt iratok és a felek nyilatkozatai alapján az alperes fellebbezésében foglalt helyes hivatkozás szerint az alábbiakkal módosítja:

A perbeli hőszolgáltatási szerződés 4. számú melléklete a korszerűsítési munkálatok tételes felsorolása helyett mindössze arra utal, hogy azok részletezése a szerződés 11. számú mellékletét képező nyertes ajánlat részét képezi.

A peres felek között 2015. május 26-án peren kívül létrejött megállapodás alapján a felperes bankgaranciát nyújtott az alperes számára, amely bankgarancia birtokában az alperes jogfenntartással egyenlítette ki a felperes számláit.

Annyiban alapos az alperes fellebbezése, hogy a felperes valóban az alapszerződés, majd annak módosításai alapján érvényesítette viszontkereseti követelését. A peres iratokhoz csatolt peren kívül megkötött megállapodásban az alperes egyoldalúan nem mondott le a visszakövetelés iránti jogáról, ezért a Fővárosi Ítéltábla az ezzel kapcsolatos okfejtést mellőzi az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásából.

Az alperes megalapozott fellebbezési hivatkozása szerint viszontkeresetében következetesen arra hivatkozott, hogy az 1. számú szerződésmódosítás nem jött létre, mert azt nem a képviselőjére jogosult írta alá, vagy ha létrejött, az érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság helyesen az 1. számú szerződésmódosítás időpontjában hatályos Áht. 98. §-ának (1) és (2) bekezdésének rendelkezéseiből kiindulva vizsgálta, hogy annak aláírására az alperes részéről sor került-e. Az alperes költségvetési szerv, ezért cégszerű aláírása - az elsőfokú ítéletben rögzítettekkel szemben - nincs. A kötelezettségvállalásra a perben nem vitatottan a szervezet vezetőjeként a rektor volt jogosult, az ügyletkötés során törvényes képviselőként ő járhatott el.

Egyértelműen megállapítható volt az alperes perbeli nyilatkozataiból az alperes viszontkereseti tényállítása, hogy az 1. számú szerződésmódosítást nem a törvényes képviselőjére jogosult rektor vagy más képviselőjére jogosult írta alá, előadta, hogy az alapszerződésen szereplő rektori aláírás és egyetemi bélyegző nyilvánvalóan különbözik a módosításon látható aláírástól, és az azon található megszűnt szervezeti egység bélyegzőjétől. Iratellenes az elsőfokú bíróság megállapítása, amely szerint az ezzel kapcsolatos alperesi álláspont nem került kifejtésre a perben.

Téves álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróság, amikor az alperes terhére értékelte annak a további tényállításnak a hiányát, hogy a módosítást aláíró személy név szerint ki volt, milyen minőségben írta azt alá. Az alperes egyértelmű tényállítása szerint ugyanis az aláíró képviselői jogosultsággal nem rendelkezett.

Kizárólag annak megállapítása bírt jelentőséggel, hogy a képviselőjében aláíró az alperes képviselőjére jogosult volt-e. A csatolt okiratok, a hőszolgáltatási szerződés és a 2. számú és 3. számú szerződésmódosítások összevetésével az alperes sikeresen bizonyította azt a - felperes által sem kétségbevonat - tényállítást, hogy az 1. számú szerződésmódosítást nem a törvényes képviselőjére jogosult rektor írta alá. A felperes a per során az aláírónak a törvényes képviselőtől származó ügyleti képviselői jogára nem hivatkozott, azt megalapozó tényeket nem állított.

Mindez nem volt elegendő azonban annak az állított ténynek a bizonyítására, hogy a felperes jogelődje előtt ismert volt, hogy az aláíró az ügyletkötés során képviselői joggal nem rendelkezik, ezért a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az aláíró álképviselőként járt el.

Az elsőfokú bíróság a feltárt és rendelkezésére álló adatok és bizonyítékok okszerű, a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek maradéktalanul megfelelő értékelésével helyesen állapította meg, hogy az álképviselő cselekményét az alperes ráutaló magatartásával, majd utóbb írásos nyilatkozatával jóváhagyta, ezért a felek között az 1. számú szerződésmódosítás a Ptk. 219. §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint a 221. § (1) bekezdése alapján létrejött.

Az alperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta, hogy a felperes az 1. számú szerződésmódosítás négy zárójeles képletének megfelelően számlázott, nem hivatkozott arra, hogy attól eltérő számítási mód alapján bocsátotta ki a számláit, a fellebbezési eljárásban hivatkozott új tény elbírálását pedig a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt törvényi feltételek hiánya kizárja.

Az elsőfokú bíróság kizárólag a bizonyítékok mérlegelésének szempontjaként rögzítette, hogy a szerződésmódosításnak csak a 3. oldala került aláírásra, így lehetőség volt arra, hogy akár az alperes, akár a felperes utóbb az 1. oldalt ellenőrizhetetlen módon kicserélje. Figyelembe vette azonban, hogy a négy zárójeles képlet szerint kiszámított hőszolgáltatás díjára vonatkozó számlákat

az alperes befogadta, kifizette, ezért megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felek szándéka a négy zárójeles képletet tartalmazó szerződésmódosításra terjedt ki. Az alperesnek kellett volna bizonyítania a tényállítást, amely szerint nem az általa állított három zárójeles képletet tartalmazó szerződést írták alá, e körben bizonyítékot, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

Figyelemmel arra, hogy az alperes az 1. számú szerződésmódosításban meghatározott ellenszolgáltatása semmisségét a Ptk. 227. § (2) bekezdésére figyelemmel kizárólag a három zárójeles képlet kikötése alapján állította, annak további vizsgálat nélküli alaptalansága megállapítható.

A nem fellebbezett és helyes ítéleti indokolás szerint a szerződésmódosítások időpontjában nem volt hatályban az Kbt. alperes által hivatkozott 306/A. § (2) bekezdésének a) pontja, olyan jogszabály, mely szerint semmis a Kbt. hatálya alá tartozó szerződés, ha azt a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötötték meg.

Az alperes alaptalanul hivatkozott arra a fellebbezésében, hogy a 2. számú szerződésmódosítás vonatkozásában elegendő, hogy a közbeszerzési döntőbizottság, majd a határozatát felülbíráló bíróság megállapította, hogy a peres felek közbeszerzés során kívántak kötni egy, a Kbt. szabályaiba ütköző és ezért semmis szerződést. Az elsőfokú bíróság ítéletének helyes okfejtése szerint a hivatkozott ítélet anyagi jogereje a pályázati felhívásra, és nem a szerződésmódosításra terjedt ki. Az elsőfokú bíróság ítéletének az e körben kifejtett helyes indokaira a Fővárosi Ítéletábra csupán visszaüt.

A Kbt. 323. §-ának (2) és (3) bekezdése értelmében az alperes részéről állított jogsértések tekintetében a közbeszerzési döntőbizottság hatáskörébe tartozó eljárás megindítására nyitva álló határidő már mindhárom szerződésmódosítás vonatkozásában eltelt, a bíróságnak Kbt. 316. §-ának (2) bekezdése értelmében nincs hatásköre a Kbt.-be ütköző szerződésmódosítás semmisségének vizsgálatára.

Mindezekre figyelemmel a szerződésmódosítások Kbt.-be ütköző és a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdésére alapított, jogszabályba ütközés miatt fennálló érvénytelenségre alapított, viszontkeresettel érvényesített igény nem lehetett sikeres.

A polgári bíróságnak nincs törvényi felhatalmazása arra, hogy a közigazgatási jogviszony kereteit áttörje és olyan esetekben, ha a közbeszerzéssel kapcsolatos szabálytalanságok miatt a közigazgatási eljárás lefolytatása elmaradt, akkor ezt a felek közt létrejött polgári jogviszony keretében rendezze. A megosztott hatásköri szabályokra tekintettel a közbeszerzési törvény megsértésén alapuló bármely polgári jogi igény érvényesítésének előfeltétele, hogy a jogsértést a közbeszerzési döntőbizottság vagy a határozatát közigazgatási perben felülvizsgáló bíróság állapítsa meg. Ha az arra hatáskörrel rendelkező fórum nem állapította meg közbeszerzési eljárásban a jogsértés tényét, a polgári perben ennek jogkövetkezményei levonására nincs lehetőség, arra viszontkereset útján nem lehet igényt alapítani, ezért a közbeszerzés mellőzése miatti esetleges érvénytelenség jogkövetkezményei a jelen eljárásban nem vonhatóak le.

Egyetért a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával is, hogy az alperes által megjelölt okokból a szerződésmódosítások nem ütköznek nyilvánvalóan jóerkölcsbe.

A Ptk. 200. § (2) bekezdésének utolsó mondata szerint semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik. A jóerkölcs fogalmát, annak tartalmát a Ptk. nem határozza meg. A bírói gyakorlatban kialakult értelmezés szerint a jóerkölcs a társadalom általános értékítéletét, a magán autonómiának a társadalmi közmegegyezés által meghatározott korlátait, az általánosan

elvárható magatartás zsinórmértékét fejezi ki.

A szerződéses szabadság tehát nem korlátlan, a törvény nem fogadja el érvényesnek azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi normákat. A Ptk. 4. §-a a kódex eszmei alapjaként emelte jogszabályi rangra azt az erkölcsi szabályt, hogy a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően kell eljárni a polgári jogi jogviszonyokban, mindebből az következik, hogy az üzleti életben a tisztességesen gondolkodó emberek értékrendje az a mérce, amely a jóerkölcs fogalmának meghatározásakor irányadó. Jóerkölcsbe ütközőnek minősül az a szerződés, amelyet a jogszabály ugyan nem tilt, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege, vagy azért ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti, és ezért az általános társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek minősíti.

Az alperes a szerződésmódosítások jóerkölcsbe ütközését lényegében arra alapította, hogy a Kbt. előírásainak megsértésével, közbeszerzés mellőzésével került sor a szerződésmódosítások megkötésére. A Kbt. jelen ügyben alkalmazandó 350. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint a Kbt. megsértésére alapított semmisségi perek megindíthatóságához mindenképpen szükséges a döntőbizottság, illetőleg azt követő jogorvoslati eljárásként a bírósági eljárás lefolytatása.

A perben kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy jogsértést megállapító döntőbizottsági, illetve bírósági határozat nem született, ezért a Kbt. 350. §-ának rendelkezése szerint a Kbt. megsértésére alapítottan polgári jogi igényt érvényesíteni nem lehet. Az alperes elmulasztotta a döntőbizottsági eljárás kezdeményezését, ezért nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy a szerződésmódosítások azért ütköznek a jóerkölcsbe, mert a Kbt. rendelkezéseivel ellentétesek, arra a közbeszerzés mellőzésével került sor.

A szerződésmódosítások által elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege, az ellenszolgáltatás, a szerződés tárgya pedig nem sérti az általánosan elfogadott erkölcsi normákat. Az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított annak jelentőséget, hogy a szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti feltűnő értékkülönbség önmagában csak a szerződésmódosítások megtámadására adhatott volna alapot, ezért megalapozottan mellőzte a szakértő kirendelését annak a tényállításának a bizonyítására, hogy a módosítások szerinti ellenérték extra profitot tartalmaz. Önmagában a piaci árak alkalmazására való áttérés, vagy a pótmunkák elvégzésében való megállapodás és a beruházások megtérülését biztosító hosszabb távra történő szerződéskötés, továbbá a díj a befektetések korábbi megtérülést és nagyobb hasznot jelentő felemelése, az inflációkövetésben való megállapodás semmiképpen nem jelenti a társadalmi normákkal való szembehelyezkedést.

Alaptalanul hivatkozott arra az alperes a fellebbezésében, hogy a közbeszerzési döntőbizottság döntésének, és az annak felülvizsgálatáról szóló ítéletek csatolásával igazolta, hogy a felek tudták, hogy a 2. számú szerződésmódosítás tárgya részben azonos az alapszerződésben rögzített szolgáltatásokkal, ezért a szerződésmódosításuk színlelt. Az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe, hogy a döntőbizottság határozatának és az azt felülvizsgáló bíróság ítéletének indokolása szerint a döntőbizottság által megsemmisített felhívásban megvalósítandó műszaki tartalomnak az előre nem látható körülmény folytán előállt szükségességét azért nem lehetett megállapítani, mert az ajánlat konkrét megoldásokat nem tartalmazott, így az a 2. számú szerződésmódosítás és az alapszerződés (annak részét képező ajánlat) egybevetésével önmagában a jelen perben sem volt bizonyítható.

A polgári eljárásjogban érvényesülő peranyag szolgáltatási elvből, a bizonyítási kötelezettség és a

bizonyítási teher szabályaiból következően a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása a felek kötelezettsége. A bizonyítás indítványozása elmulasztásának, valamint a bizonyítás sikertelenségének következménye e törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli [Pp. 3. § (3) bekezdése]. A bizonyítási kötelezettség általános szabálya [Pp. 164. § (1) bekezdése] alapján a perben a felperes tagadásával szemben az alperes a reá háruló bizonyítás ellenére nem bizonyította, hogy a 2. számú szerződésmódosításban meghatározott pótmunkák az alapszerződésben a felperes által vállalt korszerűsítési munkák körébe tartoztak.

Mindezekre figyelemmel az sem került bizonyításra, hogy a 2. számú szerződésmódosításban meghatározott műszaki tartalom az alperes állításával egyezően valóban megfelelt a döntőbizottság által megsemmisített felhívásban megvalósítandó műszaki tartalomnak és ezért az a korábban szankcionált jogsértést negligálva jött volna létre.

Az elsőfokú bíróság a 2015. augusztus 4. napján megtartott tárgyalás alkalmával ismételten a Pp. 164. § (1) bekezdésére, 141. § (2), (4) és (6) bekezdéseire történő figyelmeztetéssel hívta fel az alperest a viszontkeresetével kapcsolatos további nyilatkozatai, bizonyítási indítványai és bizonyítékai előterjesztésére 15 napon belül. Ennek ellenére az ítéleti megállapítással egyezően az alperes által felajánlott bizonyítás kizárólag az összecszerűség ellenőrzésére irányult, a jogalap tekintetében további tényelőadást, bizonyítékokat vagy bizonyítási indítványt nem tartalmazott. Ennek hiányában az elsőfokú bíróság megalapozottan mellőzte a Pp. 3. § (4) bekezdésének alkalmazásával az alperes által indítványozott további bizonyítást.

A Fővárosi Ítéltábla a kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét - az indokolás részbeni módosításával - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett sikerre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése értelmében kötelezte az alperest a felperes részére ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére, amelynek mértékét a kifejtett képviseleti tevékenységgel arányban - figyelemmel az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíj összegére - az R. 3. § (2) és (5) bekezdése alapján határozta meg. Az alperes az Itv. 5. § (1) bekezdésének b) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesült, ezért az általa le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2016. március 24.

. Koday Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

. Pusztai Anita s.k., Kurucz Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: